

UZASADNIENIE

Powód (...) w G. wniósł dniu 07 grudnia 2012r. przeciwko T. N. i J. S. powództwo o zapłatę solidarnie kwoty 10.713,75 zł z odsetkami umownymi według zmiennej stopy procentowej, obowiązującej w danym okresie, ustalonej przez Zarząd powoda dla pożyczek przeterminowanych, wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP, od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym opłaty w kwocie 536 zł, kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 2.400 zł, opłaty od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, kosztów wniosku do Wydziału (...) w wysokości 48 zł, na co składa się koszt wniosku 31 zł oraz 17 zł opłaty od pełnomocnictwa, kosztów wniosków do urzędu stanu cywilnego w wysokości 78 zł, na co składa się 44 zł opłaty skarbowej oraz 34 zł opłaty od pełnomocnictwa, kosztów wniosku do sądu z zapytaniem o postępowanie spadkowe - 17 zł opłaty od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że w ramach prowadzonej przez siebie działalności udzielił W. S. pożyczki w kwocie 7.000 zł na podstawie umowy z dnia 09 czerwca 2009r., która miała być zwrócona w miesięcznych ratach. Pożyczkobiorca nie spłacał pożyczki. W dniu 03 lutego 2010r. pożyczkobiorca zmarł, nie regulując należności wynikających z zawartej umowy. Zgodnie z § 29 Regulaminu Udzielania Kredytów i Pożyczek powoda, roszczenie o zwrot pożyczki staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa pożyczkobiorcy, a takie ma miejsce w chwili śmierci. Postawienie pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności powoduje obowiązek bezzwłocznej spłaty całego zadłużenia z tytułu wykorzystanej pożyczki wraz z należnymi odsetkami i innymi kosztami. Również po dniu wymagalności zadłużenia powód ma prawo do naliczania odsetek karnych od całości niespłaconego kapitału pożyczki. Postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym nie zostało przeprowadzone. Spadkobiercami ustawowymi jest w niniejszej sprawie zgodnie z art. 932 § 4 kc rodzeństwo spadkodawcy w częściach równych – siostra T. N. i brat J. S., którzy stali się dłużnikami solidarnymi powoda w zakresie niezapłaconej przez spadkodawcę pożyczki. Pismami z dnia 24 września 2012r. powód wezwał pozwanych do zapłaty całej należności niezapłaconej pożyczki, jednakże bezskutecznie. Powód wyjaśnił, że w razie opóźnienia w zapłacie powodowi należą się umowne odsetki karne, których wysokość ustalana jest według zmiennej stopy procentowej obowiązującej w danym okresie, ustalonej uchwałą Zarządu powoda dla należności przeterminowanych, zgodnie z § 24 Regulaminu (...). Od dnia 20 lutego 2006r. wysokość umownych odsetek dla należności przeterminowanych została ustalona w oparciu o oprocentowanie kredytu lombardowego ogłaszanego przez NBP. Na dzień wniesienia pozwu odsetki te określone są w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, w stosunku rocznym. Natomiast koszty upomnień i koszty windykacji zostały ustalone na podstawie uchwały Zarządu powoda ustanawiającej stawki opłat za wezwania. Podał, że na wysokość zadłużenia składa się suma następujących kwot: kapitał pożyczki 6.480,84 zł, odsetki karne do dnia wniesienia pozwu naliczone od kwoty całego niespłaconego kapitału pożyczki od dnia następującego po dniu ustania członkostwa i odsetki zwykłe – łącznie 4.232,91 zł. Wskazał, że żądanie zasądzenia odsetek od kwoty 10.713,75 zł znajduje uzasadnienie w § 24 pkt 2 Regulaminu powoda stanowiącym, iż od niespłaconego w całości lub w części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia, pobierane są odsetki według stopy procentowej obowiązującej w danym okresie dla należności przeterminowanych.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 17 kwietnia 2012r. Sąd uwzględnił w całości żądanie pozwu wraz z kosztami procesu.

Pozwany J. S. nie wniósł sprzeciwu od nakazu zapłaty, skutkiem czego nakaz ten uprawomocnił się w stosunku do pozwanego.

Pozwana T. N. wniosła w terminie sprzeciw od nakazu zapłaty, którym zaskarżyła nakaz w całości. Wniosła o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w wysokości 2.400 zł.

W uzasadnieniu sprzeciwu zarzuciła, że nic nie wie o tytule swojego powołania do spadku po W. S., a podstawową przesłanką obciążenia spadkobierców obowiązkami i uprawnieniami spadkowymi jest stwierdzenie ich spadkobrania. Zobowiązanie do zapłaty długów spadkowych nie wynika z oświadczenia strony i wskazania przez nią potencjalnych spadkobierców, lecz z dokumentu urzędowego, jakim w tym wypadku będzie postanowienie o stwierdzenie nabycia spadku. Krąg spadkobierców musi być jasny, wyraźnie wskazany i udokumentowany.

W piśmie procesowym z dnia 03 września 2013r. powód wniósł o zawieszenie niniejszego postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 kpc do czasu wydania orzeczenia w przedmiocie nabycia spadku w związku z wystąpieniem przez powoda ze stosownym wnioskiem. Wyjaśnił, że wniosek uzasadniony jest zarzutem pozwanej braku legitymacji biernej.

Postanowieniem z dnia 27 września 2013r. Sąd zawiesił postępowanie toczące się przeciwko T. N. na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 kpc do czasu prawomocnego zakończenia sprawy o stwierdzenie nabycia spadku po W. S. zarejestrowanej w Sądzie Rejonowym w Ś.pod sygn. akt (...)

Postanowieniem z dnia 04 października 2016r. Sąd podjął zawieszony postępowanie wobec zakończenia postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po W. S..

Powód w piśmie procesowym z dnia 13 października 2016r. – wobec nabycia przez pozwaną T. N. spadku z dobrodziejstwem inwentarza - wniósł o orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu, z zastrzeżeniem w wyroku prawa powoływania się przez pozwaną w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jej odpowiedzialności do wartości czynnego spadku w oparciu o przepis art. 319 kpc oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości według norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 09 czerwca 2009r. (...) w G. zawarła z W. S., będącym członkiem (...), umowę pożyczki konsumenckiej nr (...), na podstawie której pożyczkobiorca otrzymał kwotę 7.000 zł na okres od dnia 09 czerwca 2009r. do dnia 09 czerwca 2014r. Pożyczka była oprocentowana według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd (...) wynoszącej w dniu zawarcia umowy 20,5% w skali roku. Maksymalna stopa procentowa nie mogła przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP. Pożyczkobiorca zobowiązany był do spłaty pożyczki w ratach wraz z należnymi odsetkami w terminie do dnia 09 czerwca 2014r. W przypadku nieterminowej spłaty pożyczki, należność z tego tytułu stawała się w następnym dniu należnością przeterminowaną. Od niespłaconego w całości lub w części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia, powód był uprawniony do pobierania odsetek według zmiennej stopy procentowej wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP.

Integralną częścią umowy był Regulamin udzielania kredytów i pożyczek stanowiący załącznik do umowy.

Z § 29 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek, stanowiącego załącznik do umowy, wynika, że w razie ustania członkostwa roszczenie o zwrot kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa. Członkostwo ustawało – między innymi - na skutek śmierci.

(dowód: umowa pożyczki konsumenckiej z 09.06.2009r. – k. 8-9,

wyciąg z Regulaminu – k. 10)

W. S. zmarł dnia (...).

(dowód: ksero odpisu skróconego aktu zgonu – k. 11)

Postanowieniem z dnia 27 września 2016r., prawomocnym z dniem 19 października 2016r., w sprawie sygn. akt (...), Sąd Rejonowy w Ś.stwierdził, że spadek po W. S. zmarłym dnia (...) w Ś., nabyli z dobrodziejstwem inwentarza:

- brat J. S. w udziale do 1/4 części,
- siostra T. N. w udziale do 1/4 części,
- syn siostrzenicy D. S. w udziale do 1/8 części,
- córka siostrzeńca M. B. w udziale do 1/16 części,
- córka siostrzeńca P. B. w udziale do 1/16 części,
- siostrzenica M. F. w udziale do 1/4 części.

(dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 34,

odpis skrócony aktu urodzenia – k. 35,

odpis postanowienia z 27.09.2016r. – k. 167)

Powód wezwał T. N. i J. S. – jako spadkobierców ustawowych zmarłego dłużnika W. S. - pismami z dnia 24 września 2012r. do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 10.766,41 zł tytułem zwrotu świadczenia wynikającego z udzielonej W. S. pożyczki z dnia 09 czerwca 2009r. Wskazał, że na kwotę tą składają się: kapitał pożyczki 6.480,84 zł i odsetki 4.285,57 zł.

T. N. pismo odebrała w dniu 28 września 2012r.

(dowód: wezwania do zapłaty z 24.09.2012r. – k. 12, 14,

potwierdzenie odbioru – k. 13,

potwierdzenie nadania – k. 15-16)

Wezwani do zapłaty nie zadośćuczynili żądaniu powoda i nie dokonali zapłaty.

(bezsporne)

Kwota pożyczki nie została uregulowana w terminie i w takiej sytuacji, zgodnie z § 24 ust. 2 Regulaminu, od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia powód uprawniony jest do pobierania odsetek według stopy procentowej obowiązującej w danym okresie dla należności przeterminowanych, które nie mogą przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP.

Od dnia 26 marca 2009r. wysokość stóp procentowych dla należności przeterminowanych wynosiła 21%, a od dnia 13 maja 2009r. wynosiła czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP.

(dowód: wyciąg z Regulaminu - k. 10,

uchwała powoda nr 12 z 25.03.2009r. - k. 17,

uchwała powoda nr 4 z 12.05.2009r. - k. 18)

W. S. pozostawił nie uregulowane należności z umowy pożyczki wynoszące na dzień 07 grudnia 2012r. kwoty: 6.480,84 zł kapitału, 4.144,37 zł odsetek od kapitału, 231 zł kosztów wezwań do zapłaty.

(dowód: raport spłaty - k. 19)

Sąd zważył, co następuje:

Na wstępie rozważań zaznaczyć należy, że powództwo wniesione zostało przeciwko dwóm pozwany – T. N. i J. S. – rodzeństwu pożyczkobiorecy W. S.. Sąd Rejonowy w K. (...) wydał w dniu 17 grudnia 2012r. w sprawie sygn. akt (...) nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym przeciwko obojgu pozwanych, zasądając dochodzoną kwotę na rzecz powoda solidarnie wraz z kosztami procesu. Sprzeciw od nakazu zapłaty wniosła tylko pozwana T. N., a zatem zgodnie z art. 505 § 1 i 2 kpc nakaz zapłaty stracił moc tylko w części dotyczącej pozwanej T. N., stając się prawomocnym wobec pozwanego J. S.. Stąd też, postępowanie w dalszym toku – przed Sądem Rejonowym w Świnoujściu pod sygn. akt I C 706/13 - toczyło się tylko przeciwko T. N..

Powództwo okazało się w całości uzasadnione.

Jedynym zarzutem pozwanej przeciwko żądaniu pozwu był zarzut przedwczesności powództwa ze względu na brak stwierdzenia nabycia spadku po W. S. w dacie wniesienia pozwu, a zatem zarzut braku legitymacji procesowej biernej.

Zarzut ten okazał się niezasadny, bowiem z postanowienia Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 27 września 2016r. wydanego w sprawie o sygn. akt (...), wynika, że T. N. jest spadkobiercą W. S. w udziale do 1/4 części spadku.

Zgodnie z art. 1034 § 1 kc do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. Jeżeli jeden ze spadkobierców spełnił świadczenie, może on żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w częściach, które odpowiadają wielkości udziałów. W tym zakresie będą więc miały zastosowanie przepisy art. 366 i następnego kc, zgodnie z którymi wierzyciel może żądać spełnienia świadczenia od wszystkich spadkobierców łącznie, kilku z nich lub każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników solidarnych zwalnia pozostałych. Przenosząc tę zasadę na kanwę niniejszej sprawy należy stwierdzić, że powód (...) ma prawo żądać zapłaty tylko od pozwanych T. N. i J. S., nawet z pominięciem pozostałych czterech spadkobierców. To powód, czyli wierzyciel, decyduje, od których spadkobierców żądać spełnienia świadczenia. W oparciu o przepis art. 194 § 3 kpc Sąd tylko na wniosek powoda mógłby wezwać dodatkowych spadkobierców do wzięcia udziału w sprawie. Pomiedzy spadkobiercami nie występuje współuczestnictwo konieczne po stronie biernej, dlatego Sąd może, a nie jest zobowiązany, wezwać do udziału w sprawie innych spadkobierców. Powód może wytoczyć nowy, kolejny proces o zapłatę przeciwko dodatkowym spadkobiercom, a w sytuacji dokonania spłaty należności powoda przez pozwanych T. N. i J. S., to pozwani mogą wystąpić z roszczeniem regresowym o zapłatę przeciwko pozostałym spadkobiercom. Z powyższej przyczyny nie ma znaczenia w niniejszej sprawie okoliczność, że T. N. spadek odziedziczyła w udziale do 1/4 części, a jest zobowiązana do spłaty całości zadłużenia. Skoro nie było działu spadku, odpowiedzialność wszystkich spadkobierców wobec wierzyciela jest solidarna, a nie do wysokości udziału.

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie niekwestionowanych przez strony dokumentów, których prawdziwość nie budziła również wątpliwości Sądu. Sąd oddalił wniosek pozwanej o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka S. H., który swoimi zeznaniami miał potwierdzić próby pozwanej dowiadywania się w Sądzie o zarejestrowane sprawy z oświadczeń spadkobierców W. S. o odrzuceniu spadku po nim. Okoliczność ta stała się przedmiotowa, skoro wydane zostało postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po W. S.. Natomiast pozwana nie stawiała się na rozprawę, pomimo wezwania jej do osobistego stawiennictwa, pod rygorem pominięcia dowodu z jej przesłuchania.

Powodowi należy się zwrot należności z umowy pożyczki w łącznej kwocie 10.713,75 zł z odsetkami umownymi według zmiennej stopy procentowej wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP, po dniu 01 stycznia 2016r. nie przekraczającymi odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonymi od dnia 07 grudnia 2012r. – czyli od dnia wniesienia pozwu - do dnia zapłaty. Zgodnie bowiem z art. 482 § 1 kc od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłuższej sumy. Powód dochodzi natomiast zapłaty zaległych odsetek w kwocie 4.232,91 zł, dlatego dalszych odsetek może żądać od dnia wniesienia pozwu.

Sąd zastrzegł jednocześnie pozwanej prawo powoływania się w toku egzekucji zasądzonego od niej świadczenia pieniężnego na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości wartości spadku nabytego po W. S.. Zgodnie bowiem z art. 319 kpc, jeżeli pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych albo do wysokości

ich wartości, Sąd może, nie wymieniając tych przedmiotów ani ich wartości, uwzględnić powództwo zastrzegając pozwanemu prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności. Wobec tego, że pozwana T. N. nabyła spadek z dobrodziejstwem inwentarza, ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku (art. 1031 § 2 kc). Z tej przyczyny Sąd ograniczył w wyroku odpowiedzialność pozwanej do wartości masy czynnej spadku, na którą pozwana może powołać się w toku egzekucji prowadzonej przez powoda w celu przymusowego ściągnięcia zasądzonej wierzytelności z majątku pozwanej jako spadkobiercy. W wyroku z dnia 22 października 1977r., sygn. II CR 335/77 (publ. OSNC 1978/9/159) Sąd Najwyższy stwierdził, że przewidziane w art. 319 kpc zastrzeżenie, że pozwanemu przysługuje prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczoną odpowiedzialność, odnosi się również do przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza, a Sąd jest obowiązany zamieścić w wyroku to zastrzeżenie z urzędu (por. również wyrok SN z dnia 28 czerwca 1977r., sygn. III CRN 102/77, system informacji prawnej LEX nr 7959).

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w punkcie I. sentencji wyroku.

Pozwana przegrała proces i zgodnie z zasadą odpowiedzialności za jego wynik wyrażoną w treści art. 98 § 1 i 3 kpc w związku z art. 99 kpc powinna zwrócić powodowi poniesione przez niego koszty procesu w łącznej kwocie 2.953 zł, na które składa się opłata od pozwu w kwocie 536 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w stawce minimalnej w kwocie 2.400 zł zgodnie z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie II. sentencji wyroku.

W punkcie III. sentencji wyroku Sąd ustalił to, co wynika już z powyższych rozważań, że pozwani T. N. i J. S. ponoszą solidarną odpowiedzialność za zobowiązania wynikające z tytułów egzekucyjnych – nakazu zapłaty i wyroku, aby tym samym przy ewentualnej egzekucji należności organ egzekucyjny nie ściągał dwukrotnie zasądzonych należności.

(...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)

(...)

(...)